

Előfizetési árak
 helyben, vagy postán külvire:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 » — »
 Negyedévre 2 » 50 »
 Egy hóra 1 » — »
Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (Nagyujtuczai 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:
 Teleki K. Lajos könyvkereskedésben,
 Szinay Gyula kiadó lakásán (Kis-csapó-
 utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELELVEL.

Hirdetési díj:
 Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alkalmán jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beutaltatásért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újságszám ára 50 krajczár.

Nyilváltási közlemények minden petit sora 50 krajczár.

Hirdetések fölvetének Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben.

Kéziratok nem adnak vissza.

Zászló-bontás H.-Böszörményben.

(A Debreczen eredeti távirata.)

A h.-böszörményi függetlenségi és 48-as párt tegnap tartott közgyűlésében nagy lelkesedéssel **SZINAY GYULÁT** a »Debreczen« főszerkesztőjét kiáltotta ki képviselő-jelöltül. Ellen-jelöltje még nincs, valószínűleg nem is lesz.

Megyei pártgyűlés.

A hajdúvármegyei függetlenségi és 48-as párt f. hó 17-én, azaz vasárnap d. e. 9 órakor a »Margit-fürdő« díszteremben közgyűlést tart. Fölkérjük **debreczeni elvtársainkat** is, hogy e közgyűlésen: minél számosabban sziveskedjenek megjelenni.

Égytetérés, összetartás s mienk a győzelem!

A koczka el van vetve.

A békés családi örömök szép ünnepe elmúlt s a rideg való a maga összes viharzó mozgalmával beköszöntöttek. Földrészünk leggyámoltalanabb s elmében legkorlátoltabb államférfia: Szapáry miniszterelnök törvénytelen, jogsértő ténye, hogy az országgyűlést hirtelen, minden komoly ok nélkül föloszlatta, egyszerre a följazott szenvedélyek harcába sodorta bele a nemzetet s oly brutalitással dobta oda a keztyűt az összes ellenzékieknek, hogy azok önfentartási kötelességévé vált, kérelhetetlenül, tekintet nélkül bármire is, lángoló lelkesedéssel, a teljes önmegtagadásig harcolni s oly kárt tenni a haza ellenségei, a stréberek, a haszonlesők, a hatalom bérenczei, a már nem is magyar, hanem osztrák, gyü-néven »szabadelvü«-nek nevezett pártban, amelyet csak lehet. Mert már hazafiúi erényszamba megy: leszoritani e hadat a kormányzat felszínéről, kiirtani őket mindenünnen ép úgy, mint az alkotmány helyreállta után a cseh beamterekkel tették.

Mert most már csak két párt van Magyarországon: a kormánypárt név alatt ismert osztrák párt s az ellenzék: a magyar párt. Az országgyűlés erőszakos föloszlatása most tél közepén is csak azért történik, hogy a magyar párt ne szedhesse össze erejét a nemzet védelmére, hanem az osztrák politika invázi-

ója lenyüggözze Magyarországot egy oly parlamenttel, mely az udvarnak, Ausztriának és a kormányknak minden áldozatát meghozni képes.

Ha a nemzet nem szedi össze minden erejét, mint ahogy 1848-ban összedegyezték mikor az osztrák párt Windischgrätz hozta nyakunkra és Jellasicht uszította ellenünk, ha a magyar nemzet gyöngébb Szapáry Gyulával szemben, mint Schmerlinggel, Nádasdy Ferenczcel, Pálly Móriczzal és Zichy Hermannal szemben volt: akkor le fog hanyatlani az udvari politika lejtőjén az osztrák közösségbe s elveszti önállóságával létjogát.

Csak olyan parlamentet kell választani, amelynek nincs akarata, oly képviselőket, kiknek nincs férfi-büszkeségük; csak meg kell választani, a kik méltóságok és hivatalok után leskelődnek s a minisztereket körül-állják, hajlongó hízkeléssel növelni elbizakodásukat: s meglátják a nemzet választópolgárai, hogy őt esztendő alatt Szapáry s az osztrák, vagy mondjuk szabadelvü párt hová sülyeszítik Magyarországot! A kik pedig a nagy Ausztriát álmodták, vagy a nagy német nemzet uralkodását a Feketetengerig: Magyarországot provinciáján szántani és vetni fognak nem sokára a honvédelem-tők fölött. És az elfajzott unokák nem fogják megérteni, miért lelkesedtek ösapáink, a mikor oly hasznos dolog mamegluknak, jutalomban részesülő bérenczek és szolgának lenni.

Vigyázzanak Magyarország hű fia, nehogy ide jussunk, mert éppen ezen az uton vagyunk. Ezen az uton vezet Szapáry a nemzetet, ne kövessék őt a becsületes magyarok és hazafiak. Átadván neki a hatalmat, neki és az udvar által kinevezett utódainak, lemondván a parlament függetlenségéről most és a jövőendő országgyűléseken: matematikai bizonyossággal kell következnie az időnek, mikor Magyarország mint önálló állam létezni megszűnt.

A sors most ismét magának a választó polgárságnak kezébe tette le a nemzet jövőjének sorsát. A választókon áll megszabadítani a hazát az osztrák párttól s egy kün és bent egyaránt becsült, valódi alkotmányossággal kormányzott szabad és a saját állami létének örvendhető Magyarországot terem-

teni; vagy pedig rendjel, hivatal, diurnum után kapkodva, a hivatalnokok, főispánok, alispánok, szolgabírák s jegyzők, a városokban meg a polgármesterekre hallgatva: ez országot elkerülhetetlenül osztrák provinciává sülyeszteni s nemzeti jövőnkét mindörökre eltemetni. Pár hét alatt meg fog valni: mit érdekel a magyar nemzet?

Választási mozgalmak.

Gróf Károlyi Gábor Nagyváradon. A nagyváradi függetlenségi párt értesítést kapott arról, hogy gr. Károlyi Gábor a nagyváradi jelöltséget elfogadja. A függ. párt részéről fölutasztak Budapestre: Paksy Gusztáv, Bay Lajos, Serényi Gusztáv, Szeghalmy Balint, Faragó Imre, Hann Lajos, hogy gróf Károlyi Gáborral pontosan megállapodjanak arra nézve, hogy mikor és hol tartsa Nagyváradon programbeszédet.

Mikor választ Biharmegye? Biharmegyében és Nagyváradon a választás egyidejűleg fog történni a központi választmány f. hó 15 diki ülésében annak kitűzését f. hó 28-ikára fogja javasolni (Ekkor választ Debreczen is.)

A székelyhidi választókerület függetlenségi és 48-as pártjának bizottsága f. hó 10-én népes gyűlést tartott Székelyhidon. A bizottsági tagok gyűlése kimondta, hogy a kerület volt képviselője, Kiss Albert iránt változatlan bizalommal viseltetik. Kiküldetett egy bizottság, mely állt dr. Garán János, Vaday Ignác és Lovass Sándor tagokból, hogy bizottságuk Kiss Albertnél Debreczenben s kérjék a jelölés elfogadására. Kiss Albert a jelöltséget elfogadván, elutazott a kerületbe.

B.-Ujvárosról írják lapunknak a következőket:

E hó 10-én tartotta a szoboszlói választókerület szabadelvü párti jelöltje dr. Czeglédi Mihály B.-Ujvárosban program beszédjét, mely oly semmit mondó, oly jelentéktelen, jobbara a helyi érdekekkel ékeskedő frázisokból álló volt, hogy, maguk — az erőszakkal s a korteskedés minden nemével összefogdosott — és össze hurczolt »hallgató közönség« tudva az ígért kivihetlenségét — kedvetlenül s minden lelkesültség nélkül hallgatta! Csak a hivatalos apparátus s azok között a jegyző és segédjegyző tüntettek leginkább az éljenzéssel.

Már szombaton este és éjjel — valamint vasárnap folyt a löre! Égtek a drága (1/2 krajczáros) szivarok. Szólt a »banda!« melylyel összeverebülték a »párt vacsorá«-ra vagy száz főnyi választó és nemválasztó polgárt. Ezeknek nagyrészt Szoboszló város fogata hordta össze, házról házra járva a választóknál, csaknem kényszerítették a polgárokat a program meghallgatására és a kortesvacsorán való részvételre, hová is, a mint egyik másik eddig meg sem látott »polgártárs« megérkezett. — Cseh J. segédjegyző egy bizalmas »szűz csókkal,« a fő korifeus pedig karjára fűzve a je-

lőtnél való bemutatással avatták a szegény jámbor, egyszerű, ennyi kitüntetéssel már előre is megreszégült polgárt az egyedüli idevezítő pártba!

Azután pedig szája nyomva egy »regalitást«, egy kis jó pörkölt és »pár pohár bor« elköltésére barátságos hangon marasztották — bármint szabadkozott a paciens — a fényes vendégseregben való állhatatos maradásra.

Soha még ilyen erőszakos rábeszélés, ijesztgetés és hivatalos presszió alatt nem érte e kerület, képviselő választási idejét! Különösen pedig mióta az izraelita választók kijelentették, hogy a főjegyző türethetetlen baszkodásai miatt a szabadelvü párttal nem szavaznak: — »Jár a levél.« Es folyik a hivatalos presszió!

Mi azonban, ismerve szeretve tisztelt jelöltünk multját, működését s minden kétségen felül álló igaz hazafiságát, tántoríthatlanul sorakozunk zászlója és személye körül minden erőszakos presszió és ijesztgetések dacára is. És bátran, önérzettel, a győzelem biztos tudatával kiáltjuk: Eljen Polónyi Géza, mint a szoboszlói választókerület függetlenségi és 48-as párti képviselő-jelöltje! Végül megemlítjük még, hogy a b. ujvárosi választók 3/4 része fog a választáskor Polónyi ur körül csoportosulni (r. l.)

Karczagon a következő nyomtatott fölhívással korteskedik a kormánypárt:

Uraim!

Szolnokon folyó hó 10-én megtartott Jásznagykunmegyé szabadelvü pártgyűlés bizottsági értekezlete engem alíroított a karczagi választókerület szabadelvü párt végrehajtó bizottságának elnökévé választott meg.

A szabadelvü párt híve voltam, és vagyok is, felhívom tehát igen tisztelt elvtársaimat, sorakozzanak körülöttem Gróf Szapáry György követünknek leendő megválasztása érdekében.

Az idő rövid, gyorsan cselekednünk kell. Az értekezletnek határideje e hó 14-én d. u. 2 órára vüztetik ki. Párhelyiség a karczagi nagy vendéglő emeleti 1 sz. szobája.

Mondanom sem kell, hogy ezen nagy névhez csatolt remény pártunkat elvünk győzelmére fogja vezetni, hogy kedves magyar hazánkban a rend, a béke, és jóletto továbbra is biztosítva legyen!

Karczag, 1892. jan. 11.

Horváth Pál,

a végrehajtó bizottság elnöke.

Korteskedés varrógéppel. A székesfehérvári kormánypárt korifeusai nagyon ravasz praktikával élnek, hogy híveket szerezzenek »szertett jelöltjükké« részére. — A hangadóbb függetlenségi párti földművesek házat ugyanis ügynökök járják be, a kik varrógépeket ígérgetnek az asszonyoknak és leányoknak arra az esetre, »ha az öreget« megpuhítják és rábirják, hogy a kormányra szavazzanak. — A székesfehérvári elvhi menyekék és leányok azonban tuljárnak az ügynökök eszén és azt kéri, hogy ne varrógépet adjanak nekik, hanem — gözcséplőgépet.

mondásához már érteki fogalmakkal bíró ember elméje volt szükséges, a »szenved« szót pedig már szellemi fogalmakkal felruházott elméjü ember mondta ki először.

És hogy alakulhattak a szavak? Például ha az első ember valami tárgyat látott, teszem fel golyát: kombinált-e, hogy hogy nevezze el azt a madarat? Semmi esetben sem.

Ép úgy, mint a hogy a csecsemő nem gondolkozik azon, hogy milyen szótaggal, szóval kérje a vizet, ha szomjas, és a szó, önkénytelenül, mintegy észrevétlenül születik meg az elmében és jön a nyelvre, hangban meggezesedve. Nem fogadhatjuk el azért, hogy a nyelvet csinálják az emberek. Csinálódik az az emberi elmében, tehát terem mint a fa; születnek, nőnek a szavak, mint a fa galyai — az ember elméjében levő gyökereken. Mi tehát azon a hiten vagyunk, hogy a nyelv nem az emberek gyári csinálománya, hanem szerves növény. Ezért is osztja sok tudós a nyelvtudományt a természettudományok körébe.

Mi bizonyíthatja pedig legjobban a nyelv szerves voltát és azt, hogy a nyelv nem az emberek, hanem a maga természete szerint változik? az, hogy a nyelv csakugyan mint a fa, vagy az emberi test lényegében folyvást más-más alakulást, formát mutat. Ezt a nyelvtörténet szemmel láthatólag bizonyítja. A magyar ember 600 esztendővel előzt

A DEBRECZEN TARCZAJA.

Mi a nyelv?

Sokan és különösen mi magyarok nagyobb számban olyannak tartjuk a nyelvet, mint a ruhát. Sokan viszont oly szüleménynek tartják, mint a fa például, tehát szervesnek, élőknek, mely a maga saját gyökerein nő. Más szóval: sokan holt anyagnak gondolják a nyelvet, melyet mint a ruhát vagdálni, foltozni lehet, mely tehetetlen massa, és csak akkor elevenül meg, mikor az ember nyelvére kerül; sokan meg azt tartják, hogy a nyelv nem konvenczió szüleménye, tehát nem az emberek csinálják, fabrikálják, hanem egy nő fel az ember agyában, mint a fa a földben, saját törvényei, sajátjai szerint.

A nyelv mibenlétének a felfogásában ezt a két legfőbb, egymással teljesen szemben álló felfogást ismerjük.

És ámbár a nyelvről, annak mibenlétéről beszélni mindig tudósszerű, így unalmas dolog: mégis én azt hiszem, hogy nyelve iránt az olvasó közönség is érdeklődik.

Azt tartják ugyan, hogy mi magyarok született szónokok, orvosok és nyelvészek vagyunk. Szeretünk és tudunk sokat és jól beszélni, mindnyájan szeretünk arról beszélni, hogy egyik-másikunk jól-e vagy rosszul beszél

magyarul. — S hála a magyar ez utóbbi jó tulajdonságának. Mert mutatja, hogy mennyire szeretjük a nyelvünket, mikor feltűnik azt még a testvérünkön is. Ez a buzgó szeretet nem hagyta elvenni tőlünk Árpád nyelvét, az tartotta fenn a századok viharain keresztül édes sajátunkul.

De mi is lehet kedvesebb tulajdona az embernek, mint a nyelv, melyen gondolkodik, melylyel ki tudja fejezni érzéseit, örömeit, fájdalmát, óhaját, panaszát? Hiszen a nyelven tudatja a gyermek az anyjával, hogy: é d e s a n y á m; azon magyarázza meg sóvárgását, szerelmét a szerelmes, azzal viszi nemzetét a nagy költő a nagy ideák szférájába, azzal ragadja magával a szabadság apostola a népet a szabadság nemes harcába. És mi lehet nekünk, magyaroknak feltettebb kincsünk, mint nyelvünk? Mert ez teszi a magyart — magyarrá, mert a magyar csak addig él, míg nyelve is él.

Miért ne nyelvészkednénk tehát?

Hogy is beszélhetett volna másképp még Ádám is az ő É v á j á v a l, ha nem magyarul? Az utána következő régi nagy emberek is aligha beszélhettek másképp. Hisz Nabuodonozor is »N a g y b u n k ó v a l h a d a k o z o u r« volt. Ez nem tréfa dolog. Horváth István áldott emlékü historikusunk nem csak kitalálta, de máig is sokan hiszik az ilyesmit.

Pedig Ádám nem volt magyar ember. Ő bizony csak az első majom-ember volt. Annak a másik urnak se volt bunkója.

De hát hogy született a nyelv?

Együtt született az első emberrel, az első okos lennyel. És milyen lehetett az első ember nyelve? Természetesen csak olyan terjedelmű, a milyen terjedelmű az első ember gondolköre volt: tehát nagyon csekély számú szóval bíró. És mik lehetek, milyen fogalmakat fejezhetek ki az első szavai az első embernek? Mindenesetre olyanok, melyek az első ember szívében kikelő első érzeteknek a kifejezői voltak. A mi környékezte az első embert, a mit látott, hallott, a minek örült, a mi fájt neki: bizonyosan az ezek miatt támadott érzeteit fejezte ki először nyelvvél. És a mint fejlődött az ember elméje, szélesbült felfogó, megfigyelő, látó és halló érzéke, tágasbodott lakóhelye: úgy gyarapodott nyelvének szótára is. Pl. szó sincs róla, hogy az első ember el tudott volna mindjárt számlálni ezerig. Ehhez még gyenge volt itélő, emlékező tehetsége. Hisz ma is vannak néptörzsek, melyek nem tudnak csak 10-ig számlolni. És azt pl., hogy »jaj«, mindenesetre előbb mondta az ember, mint azt, hogy »fáj«, de ezt megint előbb, mint azt, hogy »szenved.« A »jaj«-t az első testi fájdalom érzésekor, vagy az első ijedésre — ösztönyszerűleg is — kiejthette az első ember; a »fáj«

HARMONIZÁRÓL
külön árjegyzék
kérendő.

AG

hivókat

rfogásába.

Éljen Kovács József,

Debreczen város II-ik választó kerületének országgyűlési képviselő-jelöltje!

Debreczen sz. kir. város második kerületének választói — Thaly Kálmán elnöke alatt — ma d. e. 10 órakor az Angol királynő szálloda földszinti nagy termében latogatott pártgyűlést tartottak azon cselebb, hogy a kerület választói nyilatkozzanak: kit ohajtanak e kerületben képviselő-jelöltül kikiáltani? A terem zsúfolásig megtelt második kerületi választókkal, valamint a többi kerületekből megjelent elvtársainkkal, kik a belépő Thaly Kálmánt riadó éljenzéssel fogadták.

Thaly Kálmán, a debreczeni függetlenségi és 48-as párt tiszteletbeli elnöke, örömmel üdvözölve a szép számmal megjelent elvtársakat, a közgyűlést megnyitja. Kifejti, hogy legszébb alkotmányos jogaink gyakorlatának ismét itt van az ideje, mert az országgyűlést korábban oszlatták föl, mint a mennyi időre össze volt hívva. Szigorú alkotmányjogi szempontból az országgyűlés korábbi feloszlása nem kárhozható, de a felelősség a téli választás kellemtelenségeiért a kormányt terheli, mert az ország törvényei kimondják, hogy a választások »lehetőleg« nyáron tartandók meg. A választási mozgalmak országszerte megindultak. Itt az ideje, hogy Debreczen sz. kir. város második kerületének függetlenségi és 48-as párti választói is megállapodjanak a jelölt személyére nézve. Fölkéri a választókat, nyilatkozzanak az iránt: kit ohajtanak jelöltül?

Főkialtások: **Éljen Kovács József!**

Szöke János piac-utcai pártelnök, a kedvelt debreczeni népszónok, határos beszédében hivatkozik arra, hogy e s a l o d a s n a k lettünk kitéve a második választó kerületben. E családásból okulva, olyan jelöltet állítsunk, ki nem teszi eladóvá a hitét. Hü honfinak, pártunk rendithetlen tagjának ismeri Kovács József debreczeni ügyvédet (éljenzés) s ajánlja, hogy a második kerület függetlenségi és 48-as pártja egyhangulag őt kiáltja ki képviselő-jelöltjévé. (Altalanos éljenzés.)

A közgyűlés egyhangulag megállapodván a Kovács József jelöltségében, Szöke János indítványozza, hogy küldöttség kérje föl Kovács Józsefet a jelöltség elfogadására. E küldöttség tagjai: M. Kiss István, Harangi Sándor, Jambor István, Szöke János, Gyarmathy Lajos és Kulcsár József második kerületi választó polgárok voltak.

Dr. Bakonyi Samu előre bocsátja, hogy őt nem a szónoklasi viselkedés, hanem a párt ügyei iránti érdeklődés és a Kovács József személye iránti tisztelet és elismerés készítetik a felszólalásra. Fölkéri a második kerületi választókat, hogy a legnagyobb lelkesedéssel kövessenek el mindent, hogy e kerületben a füg. és 48-as zászlót, melyre a Kovács József neve van fölírva, győzelemre vihessük. Ő a maga részéről igéri, hogy csekély erejét s minden perczét arra fordítja, hogy a második kerületben a függetlenségi zászló diadalt arasson. A családásból, mely e kerületben ért bennünket, kiabradultunk s itt bennünket többé senki el nem amíthat. Meg egyszer fölkeri a választókat, hogy tömörüljenek a Kovács József zászlója alá. (Leikesült éljenzés.)

Midőn Dr. Bakonyi Samu beszédét bevégezte, a küldöttség Kovács Józseffel együtt visszatért, s a riadó éljenzés lecsilapultával Thaly Kálmán üdvözölte őt, mint a második választó kerület függetlenségi és 48-as pártjának kikiáltott képviselő-jelöltjét.

Kovács József a zugó éljenzéstől alig tud szóhoz jutni. Megindult hangon mond köszönetet azon megbiztatás bízalomért, mely személye irányában nyilvánult. Sokáig habozott, hogy a jelöltséget elfogadja-e, de most már

nem tehet egyebet, minthogy a kiténtetést köszönettel elfogadja. (Éljenzés.) Kijelenti, hogy e kiténtetést sohase várta, arra nem számított, s nem volt rá elkészülve. De ha az elvtársak azt kívánják, hogy e kiténtetést elfogadja, kész e kívánságnak engedni. Ő mindig a kötelességek embere volt, s midőn a párt intező férfiai arról győzték meg, hogy az ő jelöltsége a párt érdekében kívánatos, s midőn a függetlenségi párt keretén kívül álló választók is buzdították őt a jelöltséget elfogadására, kötelessége volt azt elfogadni. (Éljenzés.) De kötelessége volt ezt tenni azért is, mert az az eljárás, melyet velünk szemben a második kerületben elkövettek, nem volt méltó mi hozzánk. Az a férfi, kit mi a második kerületben a mult választáskor győzelemre segítettünk, akkor azt mondta, hogy ő az elveit össze tudja egyeztetni a mi elveinkkel, most pedig egy másik párt elveivel találja azokat összeegyeztethetőnek. Ez a párt képes ezt elhinni és őt jelöltül elfogadni. Ha mi most e kerületben hallgatnánk, azzal azt fejeznék ki, hogy az illető férfi velünk szemben helyesen járt el. Ezután röviden kifejti politikai programját. A mily hűséggel szolgálta eddig a függetlenségi eszmét, oly hű lesz ahhoz a jövőben is. (Éljenzés.) Igéri, hogy Debreczen város javát épen úgy szíven hordja ezután is, mint eddig tette. (Éljenzés.)

Részletesebb programjának kifejtését akkorra tartja fent, midőn pártunk többi debreczeni jelöltje is megtartja program-beszédeiket. (Éljenzés.) Igéri, hogy a függetlenségi párt elvei érvényesüljenek s ez által boldoguljon és viragozzék szeretett hazánk! (Éljenzés.)

Szöke János kemény szavakkal itéli el azokat, kik a hatalom előtt feladják meggyőződésüket. Lelkünk független meggyőződését soha áruba ne bocsássuk. (Éljenzés.) Érvényesítsük szavazatainkat mindannyian. Ne hagyjunk a válsimogatásnak és ígéreteknek, melyek elmulnak, mielőtt a választás véget ér. Élteti Kovács Józsefet, mint a második kerületi függetlenségi és 48-as párt jelöltjét. (Éljenzés.)

Thaly Kálmán szerencsét kíván a második kerület függetlenségi és 48-as pártjának e kijelöléshez. Alkalmabb jelöltet alig lehetett volna nyerni a második kerület részére. (Főkialtások: Igaz! Ugy van! Éljen Kovács József!) Kovács József nem a frázisok, hanem a munka, nem az ígérgetés, hanem az elhűség embere, kiben a magyar törvényhozás kiváló tagot nyer. (Éljenzés.) Kovács Józsefnek arany-tiszta jellemet mindenki ismeri s valamint az anyanyelvben mutatja ki értékét, úgy az ő értékét is a választások tüze fogja kimutatni. Ha csatlódott is a multkor a második választó-kerület polgársága, e férfiban nem fog csatlódni. (Éljenzés.) Tettei dicsérik őt. Nemcsak elvi okok, hanem a Kovács József egyénisége is hódítani fognak, azért reméli, hogy zászlónk diadalt fog aratni a második kerületben is! (Éljenzés.) Főkéri az elvtársakat, hogy e lobogót diadalra vinni segítsenek s élteti Kovács Józsefet, mint a második kerület jelöltjét, s jövőendő képviselőjét. (Éljenzés.)

A pártgyűlés Kovács József és Thaly Kálmán éltetésével 1/2 12 órakor véget ért.

KÜLFÖLD.

Egyiptom kiűritésének kérdése.

Salisbury a nagyhatalmakkal -- hír szerint -- tudatni fogja, hogy a khedive halála következtében Angliának lehetetlen Egyiptomot kiűriteni. Egy konstantinápolyi távirat szerint a porta az európai hatalmakat kérjégyezkedben föl fogja szólítani, hogy nemzetközi értekezletre ülnének össze Egyiptom kiűritése tárgyában.

A czárne veszélyesen beteg.

Mint a »Saleer Zeitung« teljesen megbízható forrásból értesül, a czár neje influenza-ból eredt utóbbjában veszélyesen megbetegedett. A czár-

lajdonképen — most is a latin nyelvet beszél — de más külön-külön fejlődött változataiban. Hogy ez sem merész állítás, figyeljük meg a mi palócaink vagy csángóink nyelvét. Ezek is magyarul beszélnek, mégis már sok esetben nem értjük meg őket. Hát még 5-600 éstendő mulva? A mi nyelvünk is változik, az övék is annyira, hogy annyi idő mulván a budapesti magyar bajosan érti már meg a csángót vagy palóczot.

Az emberek fabrikálnak a nyelvet? Pl. a palócz összebeszélte, a székely elhatározta, a szegedi emberek megegyeztek benne, hogy úgy beszéljenek? Hol, mikor történtek ezek a nyelvcsináló gyűlések? Sehol és semmikor. — Annyi való, hogy a nyelv fejlődéséhez a mint szükséges az emberi elme, épp úgy, — mikénti fejlődéséhez elhatározó befolyással van az emberi elme különfélesége, jobban mondva: a különféle gondolkodás-módok.

Ezek pedig amint tudjuk, az emberek lakóhelyei, táplálkozás módjai, szokásainak egymástól való különféleségeben gyökereznek. Így a hegyi vidéket lakó magyar elméjében másképp nő, fejlődik a nyelv, mint az alföldi magyarban. De hogy a síkság, a hegyi égalj folyók, táplálkozás módjában mennyiben vannak befolyással a nyelv különböző fejlődésére, ez még olyan probléma, melyen még a tudósok is török a fejüket.

né állapota az udvarnál nagy aggodalmat kelt. A czárt magát neje állapota mélyen megrendítette.

Alljunk résen!

Országszerte megindultak a választási mozgalmak!

A kormány a maga érdekeit tartva szem előtt, a lehető legrövidebbre szabta a választási készülétek idejét. Arra számított, — hogy ezzel zavarba ejti az ellenzéki pártokat s kézen álló, jól szervezett gárdájának segítségével könnyűszerrel mérkőzhetik meg majd a még csatarendben nem álló ellenzéki sorokkal.

A kormány csalódott! Számításából kifelejtett egy óriási tényezőt: az ország független érzelmű polgárságának erős politikai meggyőződését, az igaz elvekhez való törhetetlen ragaszkodását, mely megtízszerezi az erőket s legyőzi az akadályokat.

Az ország minden részéből érkező hírek bizonyítják, hogy az ellenzéki férfiak megteszik hazafiás kötelességeiket: rajta vannak, hogy a küzdelem hajnalán készen álljanak a nagy mérkőzésre, — melyben elveiket állítják szembe a hatalom eszközeivel, meggyőződésüket a kormány cselszövényes törekvéseivel, a legszentebb eszmékért való nemes lelkesülést a nemzeti jogokkal nem törődő tömegekkel.

A belügyminiszter szétküldötte immár főispánjaihoz leveleit, melyekben kötelességeik teljesítésére szólítja fel őket. Az ország nepe jól ismerheti ezeket a kötelességeket: hiszen jól tudja, — hogy a főispáni méltóságot minő szereplésre süllyesztette le a magát szabadelvűnek nevező kormány uralma.

Álljanak hát résen az ország független érzelmű választópolgárai, s gondoljanak arra, hogy most kezükben van az ország sorsa! A szabadelvű kormányzat, melynek politikája mindenben a polgári jogok megszorításában nyilvánul, elérte már azt, — hogy a nemzet csak minden őt esztendőben gyakorolhatja magasztos hivatását a képviselőválasztásoknál, s most arra törekszik, hogy a közigazgatási tisztviselőválasztásának jogát kobozza el a nemzetől. Egyetlen párt van az országban, mely tiltakozik a folytonos jogfosztásnak kárhuzatos rendszere ellen; ez a párt a függetlenségi és 48-as párt, mely a mellett, hogy az ország állami önállóságát, a nemzet teljes függetlenségét törekszik kivívni, minden kérdésben hamisítatlan magyar nemzeti politikát követ minden utógondolat nélkül.

Egyedül a függetlenségi és 48-as párt az, melynek programja egyesíti magában a magyar nemzet minden jogos, igazságos törekvését, s Magyarország választó polgárai, mikor most újból megalkotják a törvényhozás testületét, jól vigyázzanak arra, hogy ne esenek bele az eszmék zavarába s ne hallgassanak oly ígéretekre, a mikkel választások idején a jelöltek uem szoktak fukarkodni. Jól vigyázzanak arra, hogy egyedül a függetlenségi és 48-as párt az, melyet nem az ígéretek, hanem programjának magasztos elvei köteleznek a nemzet igaz ügyeinek védelmére, az

Hiszzen épen a mi magyar nyelvünk mutatja legjobban, hogy milyen téves felfogás az, hogy a nyelvet csak úgy lehet vagdálni, osztogni, mint az ócska ruhát. Akadtak előkelő íróink, tudósaink, a kik ezzel a felfogással felcaptak nyelvcsinálókká. Ha nem volt még valamire új szava a magyarnak, csinálták rá — ha kellett — egyszerre tized is. Nemcsak, de a magyar észjárás félredobva, beleigyekeztek vinni a magyar nyelvbe főképp a német észjárását, a német nyelv törvényei szerint alkotott szavakkal, és német nyelvből ezrivel átültetett mondat szerkezetekkel, szólásmódokkal stb. De hát ezeket a fabrikált szavakat már eddig is jól kirostálgattuk a magyar nyelv szótárából, azután igyekeztünk a magunk eszejárása szerint beszélni. Mert hiszen nincs is nekünk szükségünk azokra a fabrikált szavakra. Tudunk mi azok nélkül is jó magyarnak. Ha szükségünk lenne éppen új szóra, kitaláljuk mi azt, megszületik az a mi elmékben — erőlködés nélkül is.

Beszéljük is azt a mi szép magyar nyelvünket úgy, amint édes anyánktól tanultuk. Az az igazi magyar nyelv. A nyelv-faragó tudósok irigyeljék és ók tanulják el a miénket, meg azét a népet, mely csakugyan a legszebben, legtisztábban beszél magyarul, mert úgy beszél, a mint őt beszélni a magyarok Istene megtanította.

T. Mészáros István.

alkotmányos jogoknak oltalmazására és fejlesztésére.

Bármily nemzetinek vallják is magukat a többi pártok, bármiként versenyezzenek is a nagyhangú ígéretek nyilvánításában: programjuknak alapja, politikai hitvallásuk lényege olyan, hogy merőben ellenkezik a tiszta nemzeti törekvással, s arról a politikai alapról semmiféle hazafisággal, semmiféle jóakarral, semmiféle államférfiúi bölcsességgel határozott, egyenes, következetes magyar nemzeti politikát csinálni nem lehet!

Az idő rövid! Késlekedni nem szabad! Mindazokban a kerületekben, a hol a függetlenségi politikai eszméknek talaja van, szervezkedjék a függetlenségi és 48-as párt s állítson jelöltet mielőbb! Kötelességmulasztás-számba menne az, ha akár a nehézségektől való félelem, akár a politikai elvek iránt való közöny folytán bárhol is megkönnyítenek a győzelmet azok számára, a kik Magyarországot a fokozatos romlásnak útján vezetik.

Azt a kevés időt, a mi még hátra van, használják fel jól a függetlenségi és 48-as párt hívei mindenütt! Mutassák meg, hogy a kormány minden cselszövénye, minden adáz terve megtörik a független érzelmű polgárság hazafiságán és becsületen elszilárdaságán!

Álljanak résen az ország érdekei mellett! —

Ujdonságok.

* Uj főgondnok és új presbyterek.

A debreczeni ev. ref. egyházközösség ma d. e. 11 órakor közgyűlést tartott, melyen a főgondnok és presbyteri (24 rüdes 12 pöttag) állásokra beérkezett, s a központi választmány által felülbírált jelentést jóváhagyta. E jelentés szerint a főgondnok állásra beadott 642 szavazat Simonffy Imre presbyter s városunk polgármesterére, egy Csánka József, egy néhány lap tiszta volt. Polgármester urat fölívni a főgondnoki állás elfoglalására az elnökség keretelt fel. Rendes presbyterek lettek: Tóth Sámuel 640, K. Tóth Antal 640, L. Nagy Balint 636, Somogyi Pál 635, Tóth Sándor 628, Salánki Ferenc 624, Lisztes János 622, Vecsey Viktor 623, Kerekes György 625, Sebestyén György 621, Szöke Ferenc 620, Pető István 616, Alföldy Gábor 616, Szabó Kálmán 613, Gyarmathy Lajos 612, Kiss József 611, Boldog István 609, Nagy György 612, Szinay Gyula 608, Zöld Mihály 609, Márton Károly 608, Eklé Imre 609, Burai János 607, Harangi S. 607 szavazattal. Pöttagok lettek: Erdey Ferenc 610, Kovács János 610, Kovács Ferenc 610, Simon István 610. Szilágyi Balint 609, Bihary István 608, Faragó Balint 608, Kanizsai Endre 607, Kulcsár Gábor 602, Gombos Ferenc 607, id. Banyai István 606, Papp János 606 szavazattal Az elhunyt Tóth János presbyter helyett Erdey Ferenc első pöttag hívatott be rendes presbyternek.

* **Közgyűlés.** Az Alsó-Szabolcsi Tiszai ármentesítő Tarsulat t. érdekelteit van szerencsem folyó év január hó 25-ik napjának d. u. 4 órájára Debreczenbe a város ház nagy tanács termében megtartandó rendkívüli közgyűlésre meghívni. Tártyak: I. A nagyméltóságú a demarcationális vonal megállapítását tárgyzó 71029/V/15. sz. a rendelete: 's az ebből kifolyólag szükséges intézkedések megtétele. — II. Ugyanezen ügyből kifolyólag a nagyméltóságú földmívelésügyi Ministerium 60313/891. sz. rendeletével jóváhagyott 1892. ik évi költségvetésnek pótlása' s kiegészítése. — A közgyűlést megelőzőleg, ugyancsak Debreczenben f. évi jan. hó 25-ik napján d. u. 3. órakor a város ház nagy termében igazgató választmányi gyűlés fog tartatni, melyre az igazgató választmány tagjait ezennel meghívom. Tárty: Fenti ügyekben a t. közgyűléshez javaslat tétel. — A választmányi tagurakkal a fent felhívott rendelet, 's az azt magyarázó térkép közöltetik. Kelt Budapest 1892. év január hó 11-én. G r o f D e s s e w f f y A u r e l t. elnök

* Hajdúvármegyei közgyűlés.

Hajdúvármegyei törvényhatósági bizottsága f. hó 15-én, azaz holnap, d. e. 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Tárty: az 1892-97-ik évi országgyűlés összehívásáról szóló kegyelmes királyi meghívó levél kihirdetése.

* Elhunyt Mathuzsálemek. H. Nánason

— mint lapunknak írják — tegnap két derék, öreg polgár hunyt el; Varga Demeter életének 100-ik és Sebestyén Pál életének 88-ik évében. A két agyastyan, ha magas koruk terheit felől kérdezősködtek tőlük, azzal válaszolt: »Addig nem halunk meg, mig Kossuth hazájába vissza nem tér.« Reményeik, fájdalom, nem teljesülhettek be... Mindkettő derék, tiszta keblű hazafi volt. Béke lenjen hamvaik felett!

* **Iskolaszéki ülés.** A debreczeni ev. ref. egyház tanácstermében 1892-ik évi jan. hó 15-ik napján d. u. 3 órakor iskolaszéki ülés tartatik. Tárty: függőben levő iskolai ügyek elintézése.

